

מייני פרויקט בארגון וניהול קבצים

מגישים: אורי אשל ודוד אוזן

תוכן עינינים

3.....	דוח שלב 0
3.....	מבוא
3.....	הגדרת המבנים המהווים בסיס לשכבה הפיסית
3.....	Sector
3.....	VolumeHeader
4.....	DAT
4.....	dirEntry
4.....	EntryArray
5.....	RootDir
5.....	FileHeader
5.....	המחלקה disk
5.....	תיאור המשתנים של המחלקה disk
5.....	תיאור הפונקציות של המחלקה disk
6.....	דוח שלב 1
6.....	מבוא
6.....	תיאור פונקציות הנוספות למחלקה disk
7.....	דוח שלב 2
7.....	מבוא
7.....	תיאור פונקציות הנוספות למחלקה disk
8.....	דוח שלב 3
8.....	מבוא
8.....	תיאור הפונקציות הנוספות למחלקה disk
8.....	המחלקה FCB
8.....	תיאור המשתנים של המחלקה FCB
9.....	תיאור הפונקציות של המחלקה FCB
10.....	דוח שלב 4
11.....	GUI

דו"ח שלב 0

מבוא:

בשלב זה ממומשת התשתית הפיזית של הדיסק. ברמה הפיזית, מסתכלים על הדיסק כרצף של בלוקים - סקטורים - בעלי מבנה בסיסי, ומאורגנים לפי מספר סידורי של הסקטור בדיסק. בלי התייחסות לשום מבנה לוגי מעבר לתווית הזיהוי של הדיסק. לצורך כך הוגדרו המבנים FileHeader, RootDir, DAT, Volume Header, Sector והמחלקה disk.

הגדרת המבנים המהווים בסיס לשכבה הפיסית

Sector

יחידת קלט/פלט הבסיסית המייצגת חלוקת הדיסק, לכל סקטור המבנה הבא:

שם השדה	משמעות
sectorNr	מספר סידורי של הסקטור בדיסק
rawData	נתונים

יש סקטורים בדיסק המיועדים למידע מבני (Root Directory, DAT, Volume Header) וכל השאר מיועדים לנתונים. בדיסק יש 3200 סקטורים כאשר גודל כל סקטור הוא 1024 בתים.

VolumeHeader

סקטור המכיל מידע מבני אודות הדיסק ומהווה תווית זיהוי שלו. לתווית הזיהוי המבנה הבא:

שם השדה	משמעות
sectorNr	מספר סידורי של הסקטור בדיסק
diskName	שם זיהוי הדיסק
diskOwner	שם בעל הדיסק
prodDate	תאריך יצור הדיסק
ClusQty	סה"כ יחידות הקצאה (clusters) בדיסק
dataClusQty	מספר יחידות הקצאה לנתונים בלבד.
addrDAT	כתובת הסקטור שמכיל את ה-DAT
addrRootDir	כתובת ה-cluster שמכיל את התיקייה הראשית (Root Directory)
addrDATcpy	כתובת הסקטור שמכיל עותק שני של ה-DAT
addrRootDirCpy	כתובת ה-cluster שמכיל עותק שני של התיקייה הראשית (Root Directory)
addrDataStart	כתובת ה-cluster הראשון בדיסק המיועד לנתונים.
formatDate	תאריך פירמוט
isFormatted	האם כבר מפורמט? (כן / לא)
emptyArea	שמור לשימוש עתידי

גודל תווית הזיהוי הוא 1024 בתים, והיא נמצאת בסקטורים הראשונים בדיסק.

DAT

סקטור המכיל מידע מבני אודות הדיסק ומהווה "מפה" של כל היחידות ההקצאה (clusters) הפנויות בדיסק.

לסקטור DAT יהיה את המבנה הבא:

שם שדה	משמעות
sectorNr	מספר סידורי של הסקטור בדיסק
DAT	רצף של 1600 ביטים המתארים את כל הclusters בדיסק.
emptyArea	שמור לשימוש עתידי

גודל ה DAT הוא 1024 בתים, והוא נמצא בסקטורים הראשונים של הדיסק.

dirEntry

כניסה של התיקייה הראשית, כאשר התפקיד של הכניסה היא לייצג את הקובץ הנמצא בדיסק.

לכניסה כזאת המבנה הבא:

שם שדה	משמעות
Filename	שם הקובץ
fileOwner	שם בעל הקובץ
fileAddr	כתובת הסקטור הראשון של הקובץ
crDate	תאריך יצירת הקובץ
fileSize	גודל הקובץ, כמספר סקטורים
eofRecNr	מיקום "רשומת" ה-end-of-file (המספר הסידורי של מיקומה מהתחלת הקובץ)
maxRecSize	אורך רשומה מרבי
actualRecSize	אורך רשומה בפועל
recFormat	שדה זה מסמל סוג רשומה כלומר, אורך קבוע או משתנה : "F" או "V"
keyOffset	Offset של התחלת המפתח בתוך הרשומה
keySize	אורך המפתח, כמספר בתים
keyType	טיפוס נתונים של ערך המפתח: "I" - מספר שלם (int) "F" - מספר ממשי (float) "D" - מספר ממשי כפול (double) "C" - מחרוזת תווים
entryStatus	שדה זה מעיד על מצב הכניסה הספציפית בתיקייה. המצב יכול להיות אחד מתוך שלושה: כניסה ריקה / כניסה פעילה / כניסה לא פעילה

גודל כל כניסה הוא 72 בתים.

EntryArray

סקטור המהווה מבנה ביניים שישמש את התיקייה הראשית.

שם שדה	משמעות
sectorNr	מספר סידורי של הסקטור בדיסק
arr[14]	מערך של 14 כניסות של קבצים
emptyArea[12]	שמור לשימוש עתידי

RootDir

התיקה הראשית של הקובץ הקשורה למבנה הדיסק. מכילה בתוכה את כל הכניסות של הקבצים הנמצאים בקובץ.

שם שדה	משמעות
Part1	חלק ראשון של הכניסות של הדיסק
Part2	חלק שני של הכניסות של הדיסק

גודל התיקה הראשית הוא 2 סקטורים והיא נמצאת בסקטורים הראשונים של הדיסק.

FileHeader

הסקטור הראשון של הקובץ, כאשר תפקידו הוא לשמש כתווית זיהוי של הקובץ.

שם שדה	משמעות
sectorNr	מספר סידורי של הסקטור בדיסק
fileDesc	העתק של כניסתו של הקובץ בתיקיה
FAT	משתנה אשר מכיל מידע על מיקום הקובץ בדיסק
emptyArea	שמור לשימוש עתידי

המחלקה disk

מחלקה זו מנהלת את הדיסק המדומה שאיתו נעבוד במהלך הפרויקט. מחלקה זו מכילה שדות המכילים מידע מבני על הדיסק וכן משתנים שמהם ניתן לעשות שינויים בדיסק.

שם שדה	משמעות
vhd	שדה שמיועד להיות המקום בו ישמרו נתוני ה-Volume Header
dat	שדה שמיועד להיות המקום בו ישמרו נתוני ה-DAT
rootdir	שדה שמיועד להיות המקום אליו נתוני התיקיה הראשית (ה-Root Directory)
mounted	שדה בולאני שישמש כדגל: אם ערכו false, משמעותו שהדיסק המדומה עדיין לא זמין, אם ערכו true, משמעותו שהוא זמין.
dskfl	אובייקט מסוג fstream המייצג את הקובץ שמכיל את הדיסק המדומה.
currDiskSectorNr	שדה מסוג unsigned int שערכו הוא המספר הסידורי של הסקטור בדיסק שכרגע בחוצץ של קובץ מסוים.

תיאור פונקציות המחלקה

disk()

פונקציה בונה דיפולטיבית המאתחלת את השדות של המחלקה ובנוסף מסמלת את דגל false=Mounted

disk

פונקציה בונה המקבלת פרמטרים בשביל שם הקובץ, שם בעל הדיסק, יוצרת דיסק חדש במידה והוא לא קיים ועושה Mount.

~disk

תפקידה של הפונקציה ההורסת היא לבצע Unmount לדיסק במידה וזה טרם התבצע.

createdisk

תפקידה של פונ' זו היא ליצור דיסק מדומה. שני הפרמטרים שהפונ' מקבלת הם שם ובעל הדיסק. הפונ' מעדכנת את כל פרטי הסקטורים המבניים של הדיסק, כמו כן היא כותבת לדיסק את כל הסקטורים שלו מלבד המבניים.

mountdisk

תפקידה של פונ' זו היא לפתוח את הקובץ המממש את הדיסק המדומה, היא קוראת את התוכן של הסקטורים המכילים את המידע המבני של הדיסק המדומה, לתוך השדות המתאימים במחלקה disk.

unmounddisk

תפקידה של פונ' זו היא לעדכן את כל הסקטורים המכילים מידע מבני של הדיסק המדומה ולסגור את הקובץ של בדיסק המדומה.

recreatedisk

תפקידה של פונ' זו היא לאתחל ממחדש תא הדיסק המדומה. כלומר הפונקציה תבצע את כל מה שתואר בקשר לפונ' יצירת הדיסק אבל בלי ליצור מחדש את הדיסק המדומה.

getdiskfl()

תפקידה של פונ' זו היא להחזיר מצביע מסוג fstream לכתובת של diskfl שמייצג את הקובץ שמכיל את הדיסק המדומה.

seekToSector

תפקידה של פונ' זו היא להתמקם בסקטור המבוקש בדיסק המדומה

writeSector

ישנם שני מימושים לפונ' זו אך התפקוד זהה. לכתוב מהחוצץ שאליו מצביע לתוך הסקטור המבוקש בדיסק המדומה.

readSector

ישנם שני מימושים אך התפקוד זהה. לקרוא תא הסקטור המבוקש מהדיסק המדומה לתוך החוצץ.

getCurrnetDate()

תפקידה של פונ' זו הוא להחזיר את התאריך הנוכחי.

דו"ח שלב 1

מבוא

בשלב זה ממומשת התשתית הלוגית של הדיסק שהיא שכבה מעל הרמה הפיזית. ברמה הלוגית מסתכלים על דיסק כרצף של סקטורים בעל מבנה שבא לידי ביטוי ע"י DAT שתאפשר לייצג ולנהל שטח פנוי לעומת שטח תפוס, והתיקיה הראשית שתאפשר לנהל קבצים ותת תיקיות בדיסק.

תיאור פונקציות הנוספות למחלקה disk

format

תפקידה של פונ' זו הוא לעשות פירמוט לדיסק המדומה. הפונ' מאתחלת ה DAT במקומות בהם יש מידע מבני אודות הדיסק (שאר המקומות מסומנים כפנויים), וכל הכניסות של התיקיה מהראשית מסומנות כריקות.

howmuchempty

תפקידה של פונ' זו להחזיר את מס' סה"כ ה-CLUSTERים הפנויים בדיסק המדומה.

alloc

תפקידה של פונ' זו לטפל הקצאת שטח (לקובץ) בדיסק. הפונ' מקצה זיכרון עבור קובץ תוך עדכון ה-FAT של הקובץ. הספציפי. הפונ' מקבלת 4 פמטרים:

הפרמטר הראשון מסוג DATtype דימוי FAT אליו מבקשים להקצות שטח.

הפרמטר השני הוא מספר חיובי שקובע כמה סקטורים מבוקשים להקצאה.

הפרמטר השלישי מייצג סוג האלגוריתם להקצאת השטח.

הפרמטר הרביעי (אופציונלי) מייצג את הערך ההתחלתי משם נתחיל לחפש את המקום הפנוי.

allocextend

תפקידה של פונ' זו לטפל בהוספת הקצאת שטח לקובץ בדיסק, הפונ' מרחיבה זיכרון עבור קובץ תוך עדכון ה-FAT של הקובץ הרלוונטי. הפונ' מקבלת את 3 הפרמטרים הראשונים שהמתודה alloc מקבלת. הפונ' מוצאת את הכתובת של הסקטור האחרון של הקובץ ושולחת אותו כפרמטר לפונ' alloc כפרמטר רביעי.

dealloc

תפקידה של פונ' זו לשחרר שטח תפוס ע"י קובץ מסויים. הפונ' דואגת לעדכן הן את ה-FAT של הקובץ והן את ה-DAT של הדיסק כולו.

דו"ח שלב 2

מבוא

בשלב זה מסתכלים על קובץ כרצף של סקטורים, ללא התייחסות לרמה הלוגית שבה מסתכלים על קובץ כרצף של רשומות.

תיאור פונקציות הנוספות למחלקת Disk

createfile

הפרמטר הראשון שם הקובץ
הפרמטר השני שם בעל הקובץ
הפרמטר השלישי קובע את סוג קובץ משתנה או קבוע
הפרמטר הרביעי אורך הרשומה
הפרמטר החמישי מספר הסקטורים הדרושים לקובץ
הפרמטר השישי טיפוס הנתונים של המפתח
הפרמטר השביעי מיקום התחלת המפתח בתוך הרשומה
הפרמטר השמיני אורך המפתח
הפרמטר התשיעי סוג האלגוריתם

delfile

פונקציה זו מבצעת מחיקה של קובץ קיים. הפונקציה משחררת את השטח שהוא תפס בדיסק ע"י מתודה dealloc. הפונ' מקבלת 2 פרמטרים את שם הקובץ ובעל הקובץ. רק בעל הקובץ יכול לבצע פעולה זאת.

extendfile

פונ' זו מוסיפה שטח לקובץ הקיים. הפונ' קוראת ל'allocextend עם סוג האלגוריתם ע"מ להקצות שטח נוסף הדרוש לקובץ. הפונ' מקבלת 4 פרמטרים: שם הקובץ, שם בעל הקובץ, מס' הסקטורים שרוצים להרחיב וסוג האלגוריתם.

דו"ח שלב 3

מבוא

בשלב הזה מסתכלים על קובץ כרצף של קבצים ורשומות. יתבצע ניהול פעולות קלט/פלט לקבצים, מתאפשרת פתיחת קבצים ופעולות בסיסיות כגון: קריאה, כתיבה, עדכון, מחיקה.

תאור הפונקציות הנוספות למחלקה Disk

openfile

מבצעת פתיחה של קובץ קיים תוך כדי עדכון ראש הקריאה/כתיבה למיקום הרלוונטי, ניתן לפתוח את הקובץ בפורמט של קריאה, כתיבה או קריאה וכתיבה, או בפורמט של הרחבה, הקובץ יהיה פתוח לקריאה לכולם, אך על מנת להרחיב או לכתוב בקובץ צריך להיות הבעלים. הפונקציה מחזירה מצביע למשתנה מסוג FCB שבו מעודכנים כל השדות הרלוונטיים של הקובץ, שכולל את תיאור מבנה הקובץ ואת הFAT של הקובץ.

findEOFSectorNr

בהנתן fileheader מחזירה את מספר הסקטור המכיל את הרשומה האחרונה של הקובץ

findEntry

בהנתן שם קובץ הפונקציה מחזירה את אינדקס הכניסה המתאים בrootdir. הפונקציה מחזירה גם את החלק בו הוא נמצא בתוך התיקיה הראשית

המחלקה FCB

FCB מאפשר לטפל בקובץ מבחינת התוכן שבו, כרצף של רשומות. למעשה, כל אובייקט מסוג FCB יאפשר לנהל את כל פעולות הקלט/פלט הלוגיות (לפי רשומות) הקשורות לפתיחה כלשהי של קובץ שבדיסק.

תאור המשתנים של המחלקה FCB

שם שדה	משמעות
d	מצביע לאובייקט מסוג Disk שמייצג דיסק מדומה.
fileDesc	העתק של ה-fileDesc של ה-File Header של הקובץ
FAT	FAT של הקובץ
Buffer	חוצץ קלט/פלט
currRecNr	מספר סידורי של הרשומה הנוכחית, בתוך הקובץ
currSecNr	מספר סידורי של הסקטור הנוכחי, בתוך הקובץ
currRecNrInBuff	מספר סידורי של הרשומה הנוכחית, בתוך הסקטור שבחוצץ
isOpen	משתנה שמציין אם הקובץ פתוח
format	משתנה שמציין את אופן פתיחת הקובץ.
lock	משתנה בוליאני שמציין האם יש רשומה נעולה בקובץ.

תאור הפונקציות של המחלקה FCB

default constructor – FCB()

הבנאי של FCB יוצר אובייקט ויאתחל את כל השדות עם ערכים התחלתיים רלוונטיים.

constructor – FCB(disk *)

בנאי זה של FCB יוצר אובייקט מסוג FCB, השדה d יאותחל עם המצביע מסוג disk שהתקבל

כפרמטר, ויתר השדות יאותחלו עם ערכים רלוונטיים.

~FCB- destructor

closefile

פונקציה שתפקידה לסגור את הקובץ, ומרוקנת את החוצץ לתוך הקובץ כאשר הקובץ פתוח לכתובה, ומעדכנת את הכניסה הרלוונטית בתיקייה הראשית בשינויים שחלו בקובץ

flushfile

תפקידה של פונקציה זו לכתוב פיזית את תוכן החוצץ בחזרה לסקטור המתאים אם הוא עבר שינוי מאז אותו סקטור נקרא לתוך החוצץ.

read

פונקציה שתפקידה לנהל קריאה מהקובץ, ניתן לקרוא על מנת לעדכן ואז המערכת נכנסת למצב של הקפאה עד שמבצעים את הפעולה הרלוונטית, או שניתן לקרוא בלבד. הפונקציה מוודאת שהקובץ פתוח לקריאה, ושלא הגענו כבר לסוף הקובץ. בנוסף לכך היא מוודאת תקינות לוגית של הפרמטרים. כאשר קוראים רשומה במצב של קריאה בלבד, מתעדכנים השדות שמציינים את הרשומה הנוכחית בקובץ להצביע על הרשומה הבא.

write

תפקידה של פונקציה זו לכתוב את הרשומה שהתקבלה בפרמטר הראשון, לתוך המיקום הנוכחי של הקובץ.

seek

פונקציה שמעדכנת את השדות שמציינים את המיקום של הרשומה הנוכחית למיקום המבוקש. ניתן לקבוע את המיקום המבוקש ע"י מיקום יחסי מתחילת הקובץ/מיקום יחסי מסוף הקובץ/מנקודה כלשהי בקובץ. מתבצעת תקינות לוגית של הפרמטרים המתקבלים, והרשאה לביצוע הפעולה.

updateCancel

תפקידה של פונקציה זו לבטל את מצב הנעילה של הרשומה הנוכחית, שנוצר כתוצאה הביצוע של "קריאה לצורך עדכון".

deleteRec

תפקידה של פונקציה זו למחוק רשומה במקום הנוכחי בקובץ.

updateRec

תפקידה של פונקציה זו לכתוב רשומה במקום הנוכחי בקובץ, לצורך עדכון. הפרמטר הוא מצביע לרשומה שתכנית היישום מבקשת לכתוב כעדכון לרשומה הנוכחית.

findCurrnetSector

פונקצית עזר שתפקידה למצוא את הכתובת של הסקטור הנוכחי של הנתונים של הקובץ.

דו"ח שלב 3

בשלב הקודם יישמנו פונקציות המאפשרות לטפל בקובץ ברמת התוכן שבו: יכולנו לפתח ולסגור קובץ באופנים שונים, יכולנו לקרוא ולכתוב רשומות בקובץ, יכולנו "לטייל" בין רשומות של הקובץ, ויכולנו לעדכן וגם למחוק רשומה. פרט לפונקציה `openfile` ששייכת למחלקה `disk` ומחזירה אובייקט מסוג `FCB` מייצג קובץ פתוח, כל יתר הפונקציות שכתבנו בשלב הקודם הן מימוש של פעולות שניתן לבצע על התוכן של קובץ. לכן, טבעי שכל אלה תהיינה שייכות למחלקה `FCB`. כרגע יש לנו את כל מה שצריך על מנת להשלים את בניית המערכת שלנו לניהול דיסק מדומה, לצורך כך הגדרנו שכבה נוספת, המחלקה `DMS`.

מחלקת `DMS (Disk Management System)`.

למחלקה `DMS` תפקיד מרכזי: ישנו מערך של אובייקטים מסוג `FCB` שיאפשרו לטפל במספר קבצים כמספר האיברים במערך. כל איבר במערך הזה מייצג קובץ פתוח במערכת. כפי שלמדנו בקורס התיאורטי.

שדות

`fcfArray` - מצביע לאובייקט מסוג `FCB` שישמש למערך של אובייקטים מסוג `FCB` מיישם דיסק מדומה.

`fcfArrSize` - אורך המערך.

פונקציות

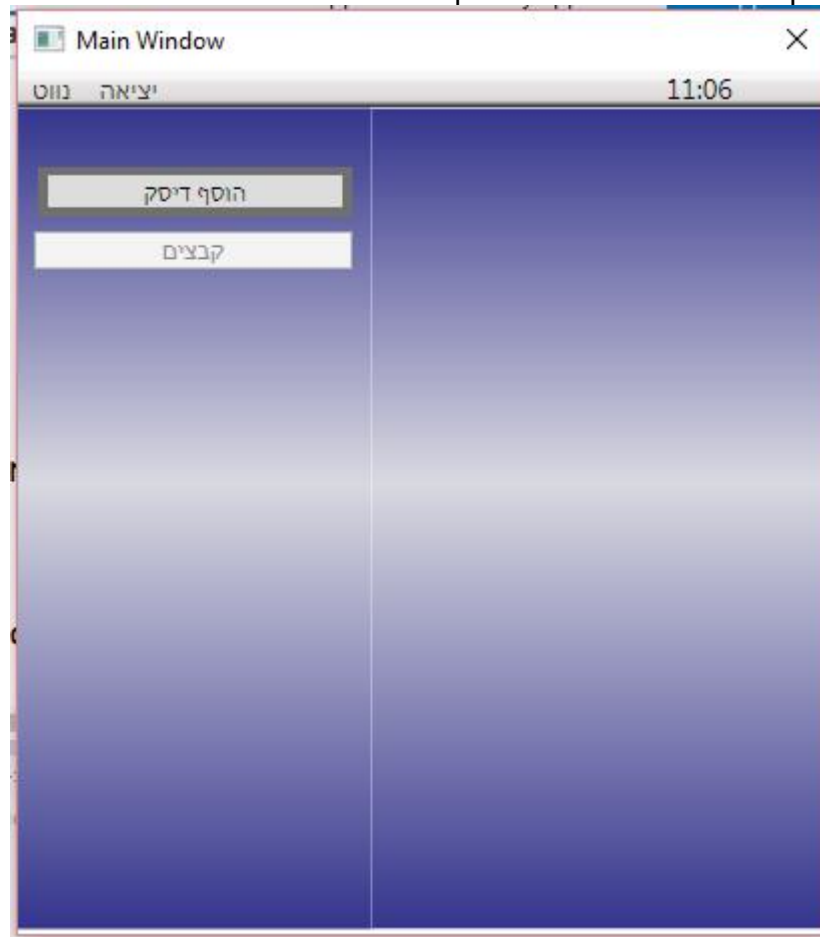
- **`FCB *openfile(disk*, string &, string &, string &)`**
הפרמטר הראשון הוא מצביע לאובייקט מסוג `disk` שמבקשים לפתוח קובץ שבתוכו. יתר הפרמטרים הם בדיוק אותם אלה שבפונקציה המקבילה במחלקה. תפקידה של פונקציה זו לבצע פתיחה של קובץ. המצביע מסוג `FCB` שמוחזר על ידי הפתיחה בפועל יוחזר על ידי הפונקציה הזאת.

- **`FCB *lookforfcf(disk*, string &)`**
הפרמטר הראשון הוא מצביע לאובייקט מסוג `disk` שמבקשים לפתוח קובץ שבתוכו. הפרמטר השני הוא שם של קובץ. תפקידה של פונקציה זו לסרוק את המערך `fcfArray` ולהחזיר אובייקט `FCB` פנוי. לפני שהפונקציה מחזירה אובייקט כזה היא חייבת לבדוק שקובץ בעל אותו שם, באותו דיסק, לא פתוח. אם הכל תקין אבל אין איבר פנוי, הפונקציה תחזיר מצביע ריק.

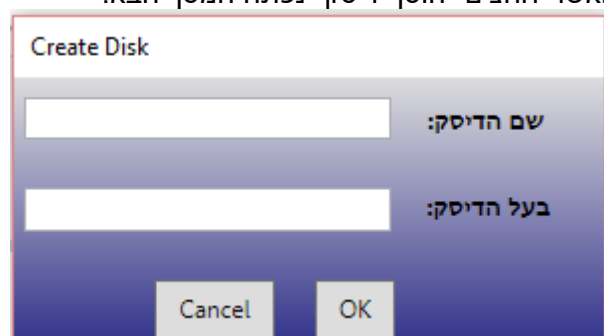
GUI

בשלב הזה מממשים את הממשק הגרפי המאפשר לנהל את הקובץ. ביצענו זאת באמצעות WPF וכתובת קוד בשפה סי שארפ

מסך הפתיחה הראשי של הממשק הגרפי

יש שני כפתורים, הכפתור הראשון מאפשר הוספה של דיסק ואילו הכפתור השני מאפשר גישה לקבצים שיש בדיסק (במידה וקיים דיסק) כאשר לוחצים "הוסף דיסק" נפתח המסך הבא:

על המשתמש כעת להכניס שם לדיסק ושם לבעלים של הדיסק לאחר מכן לחיצה על OK תצור דיסק ותעשה לו פרמוט.

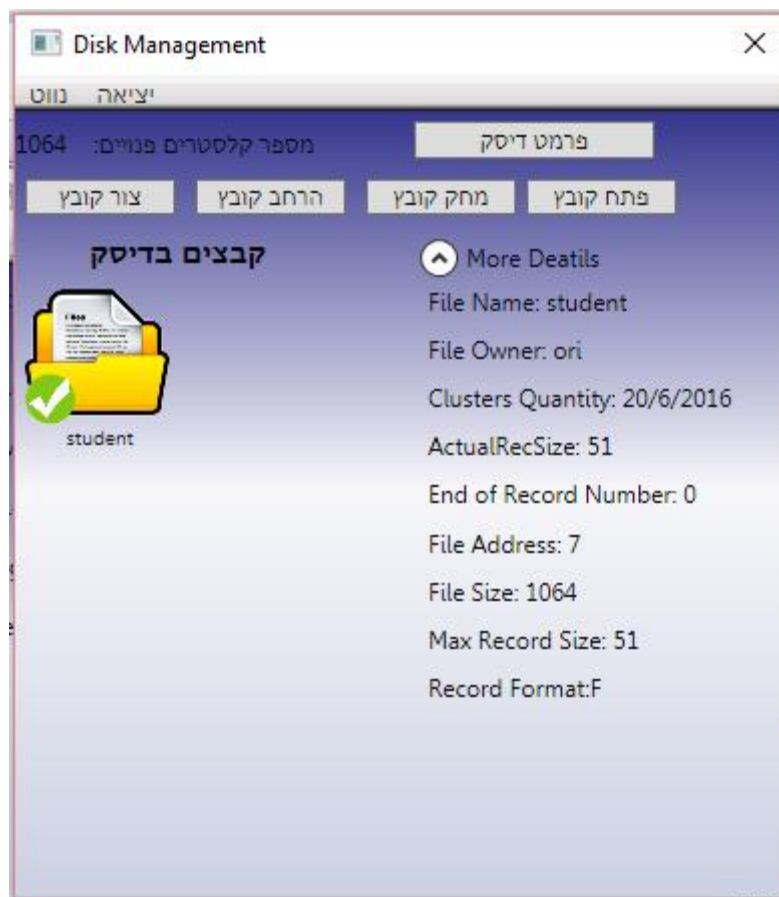

כאשר יוצרים דיסק נוצר user control שברגע שלוחצים עליו מופעל event שמסמן את הדיסק שעליו אנו רוצים לעבוד. כמו כן נפתח expander המכיל פרטים אודות הדיסק שזה עתה סומן.

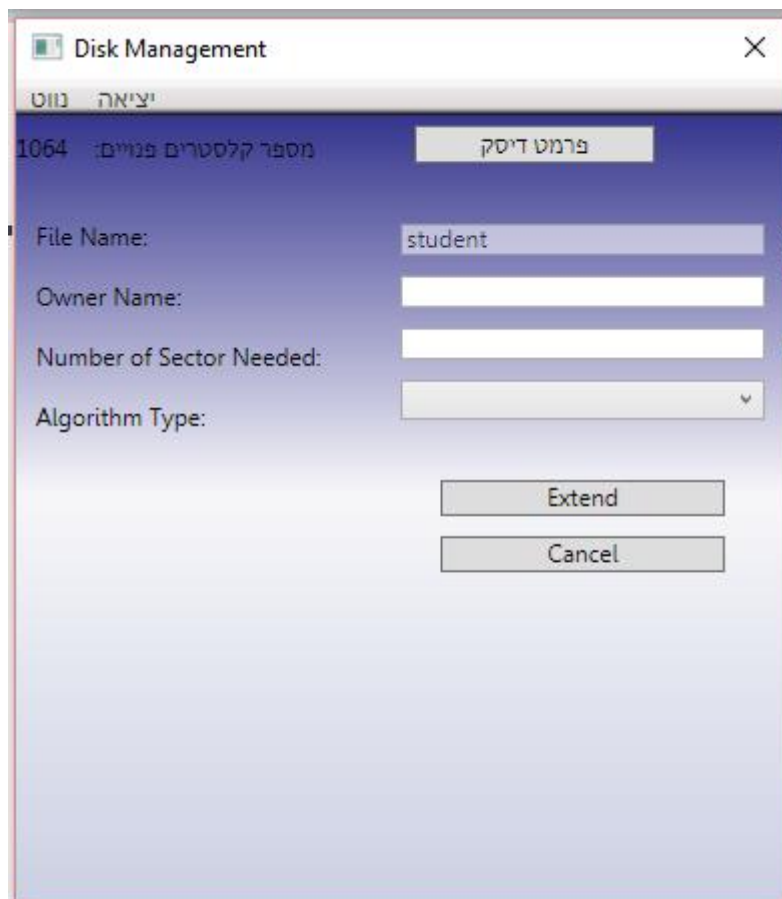
כעת נפתח מסך ניהול קבצים של הדיסק שנבחר. כיוון שאין קבצים האופציה היחידה שיש לעשות היא ליצור קבצים חדשים. כמו כן בכל שלב ניתן לפרמט את הדיסק בהכנסת שם בעלים.

לאחר לחיצה על "צור קובץ" המסך משנה את התצוגה כך שהוא מראה אפשרויות להוספת קובץ חדש כאשר על המשתמש להכניס את שם הקובץ וכו'. בנוסף על המשתמש לבחור את סוג האלגוריתם ואת סוג הרשומה שתהיה בקובץ (first/best/worst)

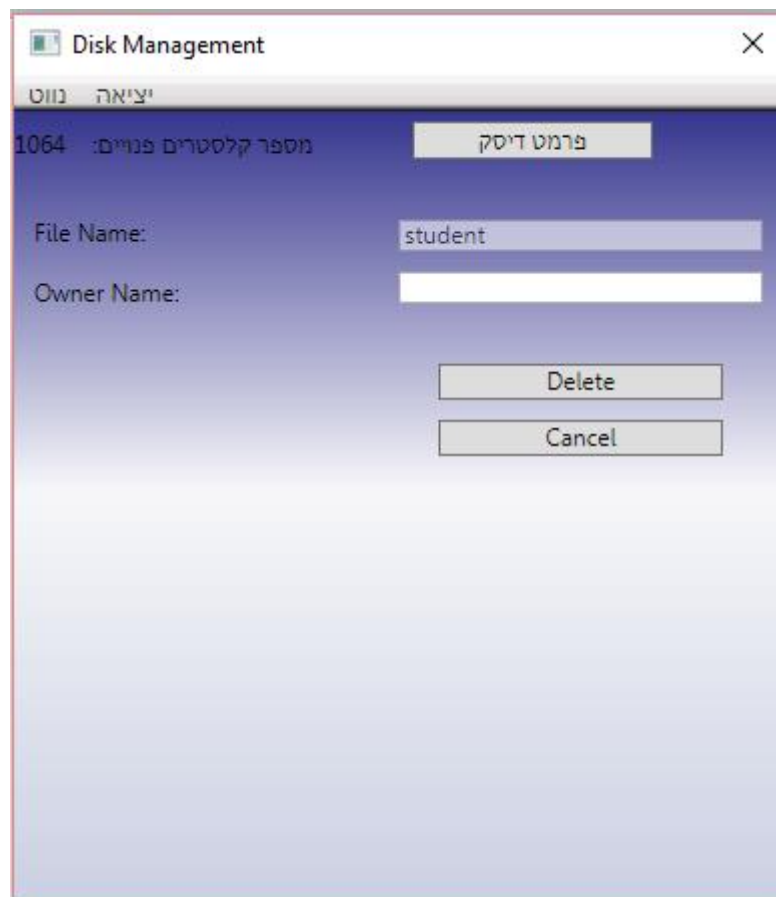

לאחר ההוספה ניתן לראות שיש user control עבור כל קובץ שנוצר, כשלחיצה עליו תתן לי את פרטיו בexpander ותאפשר לעשות פעולות על הקובץ.

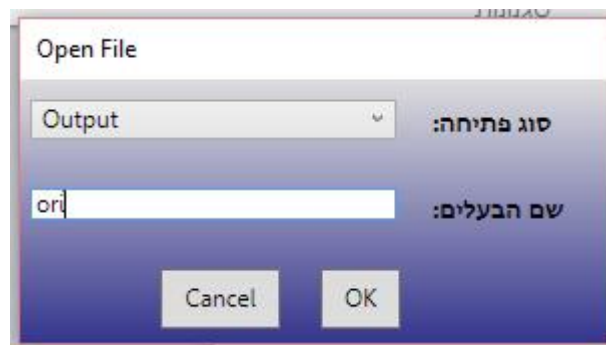
דוגמא למסך הנפתח כאשר לוחצים על "הרחב" קובץ:

דוגמא למסך הנפתח לאחר לחיצה על "מחק קובץ"

כעת נעבור למסך ניהול רשומות שעל הדיסק ע"י לחיצה על "פתח קובץ"

כאשר החלון נפתח ל'Output' תנתן אפשרות להוסיף רשומות לתוך הקובץ.

Files Management

יציאה

נווט

File Name: student

Open Type: Output

Record Type: Student

ID:

Address:

Date of Birth:

בחר תאריך

15

Add

Clear Fields